

**Salezjanie z Łądu
dla Kościoła
i społeczności lokalnych**

Posługa salezjanów z Łądu na rzecz Kościoła i społeczności lokalnych

Na uroczystość sprowadzenia do Łądu relikwii bł. Jana Bosko w dniu 9 czerwca 1930 r. przybyła wielotysięczna rzesza pielgrzymów oraz liczne grono zaproszonych gości na czele z prymasem Polski kardynałem Augustem Hlondem i ordynariuszem diecezji wrocławskiej biskupem Karolem Radońskim. Na fotografii ukazany jest moment powitania ks. kardynała Augusta Hlonda na placu przed zachodnim skrzydłem klasztoru.

Powołanie salezjańskie – jak to potwierdza swoim autorytetem Kościół (LG 43) – jest charyzmatem, darem darmo danym, udzielonym Ludowi Bożemu dla jego wzrostu duchowego i rozwoju. Istnienie wspólnoty salezjańskiej ma sens, o ile służy ona wiernym, społeczności ludzkiej, a zwłaszcza młodzieży ubogiej i opuszczonej, która jest pierwszym odbiorcą salezjańskiego postannictwa.

Od początków obecności salezjanów w Łądzie nad Wartą, duchowym synom św. Jana Bosko przyświecało pragnienie służby na rzecz Kościoła lokalnego, w sposób szczególnie dla młodzieży – *tej najbardziej delikatnej i drogiej części ludzkiej społeczności*, do której Bóg ich powołuje.

Salezjanie pracujący w Łądzie, oprócz podstawowych działań związanych z prowadzonymi dziełami – Małym Seminarium Duchownym (1921-1939 i 1945-1952) i Wyższym Seminarium Duchownym (od 1952),

a także parafią pw. Najświętszej Maryi Panny i św. Mikołaja, podejmowali wiele rodzajów usług i innych form działalności apostolskiej. W niniejszym tomie zostały wyodrębnione i omówione w osobnych artykułach najbardziej znaczące formy postugi na rzecz lokalnej społeczności: oratorium, grupa „Świadectwo i Twórczość”, misterium *Męki Pańskiej*, biblioteka, stąd tutaj pragnę omówić pokrótce pozostałe aspekty, tam nieuwzględnione.

Próbując usystematyzować rozmaite formy pracy apostolskiej salezjanów łądzkich można wyróżnić kilka ich kategorii: inicjatywy na rzecz Kościoła całego regionu, a zwłaszcza diecezji wrocławskiej i archidiecezji gnieźnieńskiej, działania duszpasterskie na rzecz okolicznych parafii, następnie posługa kapłańska wobec zgromadzeń zakonnych i osób konsekrowanych, inicjatywy służące animacji ludzi świeckich i grup formacyjnych, i w końcu działania na rzecz społeczności lokalnej i całego regionu Wielkopolski.

Łąd miejscem uroczystości i jubileuszowych obchodów

Kościół i klasztor łądzki, będące wielowiekowym centrum życia chrześcijańskiego i szerzenia kultury polskiej, stanowiły miejsce celebracji wielu uroczystości i jubileuszy diecezji wrocławskiej, a po reorganizacji granic, także archidiecezji gnieźnieńskiej i Kościoła w Polsce. Oto niektóre z nich.

Wielkim wydarzeniem dla Łądu i Ziemi Słupskiej było sprowadzenie do Łądu relikwii bł. Jana Bosko. W dniu 8 czerwca 1930 r. przywiózł je pociągiem z Warszawy do Słupcy ks. Jan Romanowicz. W uroczystej procesji, której przewodniczył ks. prałat Franciszek Szczygłowski, przywitano je na kolejowym dworcu i wprowadzono do słupskiej fary, skąd dnia następnego procesjonalnie przeniesiono do kościoła w Łądzie. Tu relikwie Założyciela salezjanów przywitał kard. August Hlond i bp ordynariusz Karol Radoński oraz łądzka wspólnota wraz z tłumnie zebranymi wiernymi okolicznych parafii – przybyło ok. 10 tysięcy pielgrzymów. Relikwie te kościół w Łądzie posiada po dziś dzień. Uroczystości obchodzono też w Łądzie

W Jubileuszowym Roku Świętym 1950, w dniu 18 czerwca, świętowano w Łądzie beatyfikację Dominika Savio. Obecność wielkiej liczby wiernych na tej uroczystości sprawiła, że okolicznościową akademię przeniesiono na plac przed wschodnim skrzydłem klasztoru. Podczas peregrynacji relikwii św. Dominika Savio w Polsce jesienią 2007 r. Łąd był jedną z 50-ciu miejscowości, które odwiedziły relikwie świętego. 1 października świątynię łądzką wypełniła rzesza pielgrzymów, głównie dzieci i młodzieży, przybyłych, aby oddać cześć świętemu wychowankowi ks. Bosko.

beatyfikację Dominika Savio w Jubileuszowym Roku Świętym 1950. Bardzo liczna obecność wiernych na tej uroczystości w dniu 18 czerwca sprawiła, że okolicznościową akademię przeniesiono na plac przed wschodnim skrzydłem klasztoru.

W 1962 r. obchodzono w diecezji wrocławskiej „Dni Maryjne”, mające przygotować wiernych do oddania diecezji pod opiekę Matki Bożej. Główna uroczystość dla regionu zagórowsko-stupeckiego w dniu 9 czerwca zgromadziła w Łądzie ok. 7.000 wiernych pod przewodnictwem bpa ordynariusza Antoniego Pawłowskiego. W tym samym 1962 r. wspólnota w Łądzie była gospodarzem spotkania 50-u prowincjałów i innych przedstawicieli zakonów męskich w Polsce. Z tej okazji przybyli do Łądu ks. prymas kard. Stefan Wyszyński, ks. abp Antoni Baraniak, ks. bp Antoni Pawłowski i ks. bp Bronisław Dąbrowski.

23 maja 1967 r., w ramach obchodów *Sacrum Poloniae Millenium*, odbyła się w Łądzie centralna uroczystość uczczenia martyrologii duchowieństwa polskiego podczas II wojny światowej. Przewodniczył jej prymas Polski kard. Stefan Wyszyński w asyście 11 biskupów i ok. 250 kapłanów, w obecności kilkudziesięcioro rzeszy wiernych.

W Jubileuszowym Roku Świętym 1975 i 2000 kościół w Łądzie był jedną z tych świątyni, w których można było uzyskać łaskę odpustu z okazji Roku Świętego. Skorzystało z tej możliwości wielu mieszkańców okolicznych dekanatów, którym łądzcy kapłani służyli sakramentalną postugą.

18 września 2005 r. wspólnota salezjanów w Łądzie pełniła funkcję gospodarza Dożynek Archidiecezji Gnieźnieńskiej. Na uroczystość przybyli: ks. bp Bogdan Wojtuś, liczne delegacje z całej diecezji, władze samorządowe oraz liczna grupa wiernych.

W dniu 17 września 2006 r. klasztor w Łądzie był miejscem liturgicznych i cywilnych obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa Archeologicznego. Uroczystej celebracji przewodniczył ks. bp Wojciech Polak. W tym dniu swoją obecnością uroczyste obchody zaszczycili znani parlamentarzyści: senator Ma-

Podczas dorocznych rekolekcji
współbraci w sierpniu 1955 r.
sprawowano w Łądzie uroczyste
nabożeństwo żałobne w intencji
polskich salezjanów zamordowanych
podczas II wojny światowej.

Liturgii przewodniczył
inspektor prowincji
św. Stanisława Kostki
ks. Stanisław Rokita.

rek Waszkowiak i poseł Eugeniusz Grzeszczak oraz
przedstawiciele władz lokalnych.

W niedzielę, 8 listopada 2009 r. w kościele parafial-
nym w Łądzie ks. abp Henryk Muszyński odprawił
uroczystą Eucharystię transmitowaną przez Telewizję
Polonia dla rodaków w kraju i za granicami Polski,
podczas której wygłosił także homilię. Telewizyjne
kamery, dokumentując liturgiczną celebrację, prezen-
towały także widzom Telewizji Polonia piękno dzieł
sztuki łądzkiej świątyni i klasztoru.

17 stycznia 2010 r. miały miejsce liturgiczne obchody
70. rocznicy osadzenia w łądzkim klasztorze – miej-

scu internowania duchowieństwa pobliskich diecezji
w okresie II wojny światowej – bł. bpa Michała Koza-
ła i wielu jego towarzyszy. W obchodach uczestni-
czyli prymas Polski ks. abp Henryk Muszyński, ks. bp
Jan Tyrawa – pasterz diecezji bydgoskiej, ks. biskup-
senior Bronisław Dembowski z Włocławka, biskupi
pomocniczy archidiecezji gnieźnieńskiej oraz licznie
przybyli księża i osoby konsekrowane gnieźnieńskiej
archidiecezji.

Od wielu już lat salezianie łądcy aktywnie włączają
się w styczniowe obchody Tygodnia Modlitw o Jed-
ność Chrześcijan. Zwyczajem stało się uczestnictwo
przedstawicieli seminarium w nabożeństwie ekume-
nicznym w kalwińskiej parafii w Żychlinie koto Ko-
nina. Salezianie z Łądu animują muzycznie wspólną
liturgię Słowa Bożego.

Miejsce rekolekcji, duchowej odnowy i spotkań formacyjnych

Klasztor łądzki od ośmiu wieków stanowi ośrodek
promieniujący duchowością chrześcijańską i zakon-
ną, stąd jest on bardzo cenionym miejscem przepro-
wadzania rekolekcji, dni skupienia, dni odnowy du-
chowej, kursów formacji ciągłej, zjazdów kwinkwien-
stów, zjazdów dyrektorów i proboszczów.

Przez wiele lat w Łądzie gromadzili się – i groma-
dzą po dziś dzień – salezianie na swoje doroczne
rekolekcje. Pierwsze takie rekolekcje odbyły się już
w 1923 r. w dniach od 20 do 26 lipca. Uczestniczyło
w nich 22 współbraci. Na ich rozpoczęcie przybył
do Łądu ks. Luigi Piscetta, radca generalny z Rzymu
w towarzystwie ks. inspektora Piotra Tirone. Reko-
lekcje te wygłosili ks. Piotr Wójcik, dyrektor wspól-
noty z Antoniewa oraz ks. Alojzy Ciechorski, radca
szkolny z Daszawy. Pierwsze rekolekcje wychowan-
ków Małego Seminarium Duchownego odbyły się
w okresie Wielkiego Postu 1923 r. w dniach od 22
do 24 marca.

W latach 60. XX w. w Łądzie odprawiali również swo-
je doroczne rekolekcje księża z diecezji włocławskiej.

Po nabożeństwie na ścianie
północnego filaru kościoła
odslonięto marmurową tablicę,
na której upamiętnione
zostały imiona i nazwiska
58 salezjanów – księży,
koadiutorów i kleryków,
zamordowanych przez
niemieckiego okupanta.

10 maja 1962 r. Łąd gościł uczestników dorocznego zjazdu prowincjałów i przedstawicieli zakonów męskich w Polsce. Spotkaniu przewodniczył prymas Polski ks. kard. Stefan Wyszyński. Pamiątkowa fotografia uwieczniła grupę obradujących w Łądzie gości.

W pierwszym rzędzie siedzą od prawej: ks. Ignacy Posadzy TChr, o. Ludwik Nowak OSPPE, ks. bp Zdzisław Goliński ordynariusz częstochowski, prymas Polski ks. kard. Stefan Wyszyński, ks. bp Antoni Pawłowski ordynariusz wrocławski, ks. bp Bronisław Dąbrowski – asystent prymasa ds. zakonnych; na końcu rzędu stoi ks. Antoni Kołodziejczak – ówczesny dyrektor łądzkiej wspólnoty.

Kilkakrotnie gościli tu, jako rekolektanci, kaptani z archidiecezji poznańskiej i gnieźnieńskiej. Każdorazowo grupa liczyła od 70 do 90 kaptanów. Klasztor łądzki w pierwszej dekadzie XXI w. służył archidiecezji gnieźnieńskiej jako miejsce organizacji dorocznych rekolekcji dla katechetów. A 28 listopada 2009 r. stał się miejscem spotkania nadzwyczajnych szafarzy komunii św. Wówczas przybyło do Łądu około 60-u szafarzy na swój adwentowy dzień skupienia. Uczestnicy wzięli udział w konferencji ascetycznej wygłoszonej przez miejscowego dyrektora, wielu odbyło swoją spowiedź adwentową, a następnie wszyscy uczestniczyli w uroczystej Eucharystii. W sobotę, 18 września 2010 r. w Łądzie odbył się dzień skupienia dla członków Stowarzyszenia Przyjaciół Seminarium Archidiecezji Gnieźnieńskiej i Diecezji Bydgoskiej. W spotkaniu tym wzięło udział około 500 osób. Zabytkowy pocysterski zespół klasztorny w Łądzie nad Wartą stanowił również miejsce obrad kapituł inspektorialnych Towarzystwa Salezjańskiego, które w ostatnich dziesięcioleciach odbywały się w następujących terminach: Kapituła Inspektorialna Specjalna 1. sesja 17-19 kwietnia 1969 r., 2. sesja 24-26 czerwca 1970 r.; 3-11 lutego 1973 r.; 31 stycznia-3 lutego 1977 r.; 8-11 września 1982 r. (pierwsza sesja), 5-8 kwietnia 1983 r. (druga sesja), 7-11 kwietnia 1986 r.; 3-6 kwietnia 1989 r.; 21-23 kwietnia 1992 r.; 18-20 kwietnia 1995 r.; 14-17 kwietnia 1998 r.; 17-20 kwietnia 2001 r.; 14-17 kwietnia 2004 r.; 10-14 kwietnia 2007 r.; 6-10 kwietnia 2010 r.

Posługa duszpasterska w parafiach i wspólnotach zakonnych

Wspólnota salezjańska, czując się ściśle zjednoczona ze wspólnotą Kościoła lokalnego, od początku swojej obecności w Łądzie chętnie służyła okolicznym parafiom poprzez niedzielną i świąteczną pomoc duszpasterską, głoszenie słowa Bożego z okazji uroczystości odpustowych, jubileuszy czy okazjonalnych celebracji. Utał się zwyczaj, iż salezjanie łądcy głoszą rekolekcje parafialne w Wielkim Poście w My-

śliborzu koło Goliny, Ciężeniu, Kowalewie, a także wielokrotnie byli zapraszani do Zagórowa, Trąbczyna, Słupcy, Kawnic i innych parafii. Innym rodzajem posługi duchowych synów ks. Bosko z Łądu był czynny udział w ekipach prowadzących misje przygotowawcze do peregrynacji Najświętszej Maryi Panny w kopii obrazu jasnogórskiego w parafiach całej Polski. Kolejną formą służby podejmowanej przez salezjanów łądzkich na rzecz Kościoła lokalnego są prowadzone w okresie Wielkiego Postu przez kaptanów i alumnów rekolekcje szkolne dla dzieci i młodzieży. Ekipy rekolekcyjne posługiwały w wielu salezjańskich parafiach w Polsce i w okolicznych parafiach diecezjalnych.

W okresie kolędowym kaptani wspólnoty łądzkiej służyli pomocą w wizycie duszpasterskiej w domach wiernych między innymi w parafii pw. św. Faustyny Kowalskiej w Koninie, także w salezjańskich parafiach w Gdańsku, Pile, Rumi, Szczecinie i innych

23 maja 1967 r. podczas celebrowanej w Łądzie centralnej uroczystości upamiętniającej martyrologię duchowieństwa polskiego w czasie II wojny światowej, prymas Polski kard. Stefan Wyszyński poświęcił tablicę pamiątkową dedykowaną Tym, którzy w latach 1940-1941 przed wywiezieniem do obozów śmierci więzieni byli w tutejszym klasztorze przez nieprzyjaciół wiary i Ojczyzny. Tablica upamiętnia nazwiska 84 więźniów łądzkiego obozu zamordowanych w niemieckich obozach zagłady.

Na zaproszenie przeora Jasnej Góry, podczas pobytu Ojca Świętego Jana Pawła II w jasnogórskim klasztorze w dniach 4–6 czerwca 1979 r. i 18-20 czerwca 1983 r., grupa alumnów z Łądu pełniła wraz z oficerami Biura Ochrony Rządu służbę porządkową przy bramach i traktach komunikacyjnych jasnogórskiego sanktuarium. Cenną pamiątką tej posługi pozostała wspólna fotografia łądzkich alumnów z Janem Pawłem II wykonana w Sali Rycerskiej jasnogórskiego klasztoru 20 czerwca 1983 r.

Od lewej stoją:
Henryk Bonkowski, Ryszard Bajtek, Krzysztof Oleszkiewicz, Andrzej Grochowski, Czesław Miszczyk, Ryszard Józwiak, Tadeusz Lewicki, Krzysztof Kowalik, Józef Balawander, Andrzej Mazewski, Krzysztof Lis, Andrzej Makarewicz, Jan Sawczyński, Marek Kędzierski, Mirosław Dmochowski, Janusz Nowiński, Piotr Pudłowski, Stanisław Żytko, Mirosław Wierzychowski, Kazimierz Kurek;
klęczą od lewej: Józef Konwerski, Wiesław Dąbrowski, Jan Bujnowicz, Janusz Sikora, Roman Dąbrowski, Benedykt Wisiński, Mirosław Culepa.

W 1976 r. ukazał się śpiewnik *Radośni przed Panem*, opracowany w WSD w Łądzie przez ks. Stanisława Skopiaka i ks. Stanisława Szmidta, a w nim utwór *Pójdź za mną* – znany powszechnie jako *Barka*.

Chciałem powiedzieć, na zakończenie, że właśnie ta oazowa pieśń, prowadziła mnie z Ojczyzny przed 23 laty. Miałem ją w uszach, kiedy słyszałem wyrok konklawe, i z nią, z tą oazową pieśnią nie rozstawałem się przez te wszystkie lata. Była jakimś ukrytym tchnieniem Ojczyzny, była też przewodniczką na różnych drogach Kościoła (...) Dziękuję ci, pieśni oazowa.
– Jan Paweł II o Barce, Kraków 18 sierpnia 2002 r.

Alumni z Łądu pełniący posługę na Jasnej Górze podczas II pielgrzymki Jana Pawła II w dniach 18-20 czerwca 1983 r. Fotografia została wykonana na tle fragmentu papieskiego ołtarza ustawionego na jasnogórskich wałach.

Klasztor w Łądzie od blisko półwiecza jest miejscem obrad kapituł inspektorialnych (prowincjalnych).

Kapitułne gremium gromadzi zawsze przestronne wnętrze Sali Opackiej. Fotografie obok dokumentują obrady Kapituły Inspektorialnej Specjalnej (24-26 czerwca 1970) i Kapituły Inspektorii pw. Św. Wojciecha (10-14 kwietnia 2007).

Na fotografii poniżej widać fragment stołu prezydyjального Kapituły Inspektorialnej Specjalnej w 1970 r., przemawia ks. inspektor Andrzej Świda, obok niego za stołem ks. Stanisław Styryna.

miejscowościach. Gdy w Łądzie odbywały formację roczniki diakonów, wówczas – realizując swoją praktykę duszpasterską w okresie od Bożego Narodzenia aż do uroczystości św. Jana Bosko – diakoni łądzcy służyli pomocą w placówkach salezjańskich, gdzie również uczestniczyli w parafialnej kolędzie.

Od momentu przejścia przez salezjanów sanktuarium Najświętszej Maryi Panny Pocieszycielki Strapionych w Kawnicach, czyli od 1982 r., kapłani oraz klerycy łądzkiej wspólnoty udzielają się przy organizacji uroczystości odpustowych pod koniec sierpnia każdego roku.

Zgromadzenia zakonne i osoby konsekrowane w kapłanach z Łądu znajdują cenionych spowiedników, kierowników duchowych oraz konferencjonistów na dni skupienia. Salezjanie obecnie służą swoją posługą w sakramencie pojednania i głoszonym słowem Bożym siostram zakonnym w Dobieszczyźnie, Grabowie, Mielżynie, Ostrowie Wielkopolskim, w Pile, Pleszewie, Pyzdrach, Słupcy, a wcześniej w Łądku, Łądzie, Poznaniu i Zagórowie. Kaznodzieje z Łądu prowadzą też doroczne rekolekcje dla zgromadzeń i wspólnot zakonnych: salezjanów polskich inspektorii, członków Towarzystwa Chrystusowego, sióstr salezjańskich, ochotniczek księdza Bosko, sióstr albertynek, sióstr elżbietanek.

Inicjatywy edukacyjne i formacyjne

Liczne inicjatywy salezjanów z Łądu sięgają swoim oddziaływaniem poza granice powiatu, diecezji czy nawet regionu Wielkopolski. W 1992 r. przy łądzkim seminarium powołano do życia Ośrodek Duchowości Salezjańskiej, którego zadaniem jest podejmowanie inicjatyw formacyjnych i animacja na rzecz Rodziny Salezjańskiej – ruchu duchowo-apostolskiego osób konsekrowanych i świeckich, zainicjowanego przez św. Jana Bosko, istniejących na terenie Polski i krajów byłego Związku Radzieckiego.

Cenną inicjatywą duszpasterską salezjanów z Łądu na rzecz pobliskich diecezji był Ośrodek Szkolenia Organistów działający w latach 1981-2000 na podstawie umowy ks. biskupa Jana Zaręby z Włocławka i władz seminaryjnych. Ośrodek skupiał rocznie od 50 do 100 słuchaczy, a czas szkolenia trwał około 5 lat. Funkcję kierownika ośrodka pełnili kolejno:

ks. Władysław Kotyszko, ks. Apoloniusz Domański, ks. Maciej Szczepankiewicz i ks. Jarostaw Klusak. Dyplomowani absolwenci tego kursu podjęli pracę organistów w wielu parafiach diecezji włocławskiej i diecezji sąsiednich.

Salezjanie wspólnoty łądzkiej podejmowali i podejmują liczne inicjatywy na rzecz animacji ludzi świeckich i grup formacyjnych. Podjęli współpracę ze Związkiem Harcerstwa Rzeczypospolitej w Ciężeniu, Łądku, Zagórowie, Ratyniu; animowali grupy Ruchu Światło-Życie w Łądzie, Kowalewie i Kawnicach; założyli ośrodki lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej (SALOS) w Ciężeniu, Łądku i Łądzie. Alumni seminarium z okazji świąt Bożego Narodzenia oraz Wielkanocy organizują spotkania dla dzieci z Domu Dziecka w Kosewie oraz dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Strzałkowie.

Orkiestra łądzka

Nie można pominąć w tym opracowaniu łądzkiej orkiestry dętej, która kontynuuje nieprzerwaną tradycję obecności muzyki w salezjańskich zakładach. Historia orkiestry w Łądzie sięga początków

Z inicjatywy alumnów WSD w maju 1978 r. zorganizowano w Łądzie pierwszy festiwal muzyki maryjnej i sakralnej „Maria-Song”. Festiwale, organizowane przez kilka sezonów, gromadziły młodzieżowe amatorskie zespoły muzyczne i chóry z całej Polski oraz liczne grono młodych słuchaczy. Na fotografii zespół „Pasal” z Łądu – laureat I nagrody „Maria-Songu” zorganizowanego w dniach 29-30 maja 1982 r.

Orkiestra i chór WSD w Łądzie gościły wielokrotnie na uroczystościach w różnych miejscach Polski. Nieprzerwana obecność muzyki w łądzkiej wspólnotie jest potwierdzeniem słów św. Jana Bosko: *Dom salezjański bez muzyki jest jak dusza bez ciała.*

salezjańskiej obecności w tym miejscu. To, że na jednej z najstarszych zachowanych fotografii w łądzkim archiwum, z 1923 r., uwieczniono ks. dyrektora Piotra Wiertelaka i ks. prefekta Józefa Pacha oraz kl. Jana Migasa wśród członków pierwszej zakładowej orkiestry, należy traktować w tym kontekście jako fakt o symbolicznym znaczeniu. W Małym Seminarium Duchownym funkcjonowały dwie orkiestry: orkiestra dęta i orkiestra symfoniczna; istniał także zespół kameralny zwany „orkiestrą salonową”. Podniosłe marsze witały dostojnych gości Matego, a następnie Wyższego Seminarium Duchownego. Orkiestra seminaryjna stanowi niezmienny element liturgicznych uroczystości w kościele, z procesją Bożego Ciała na czele. Często zapraszano muzykujących salezjanów na uroczystości w okolicznych parafiach, a nawet w Poznaniu. 10 sierpnia 1960 r. orkiestra łądzka akompaniowała połączonym chórom (ok. 420 osób) podczas Kongresu Maryjnego na Jasnej Górze. W tym

samym roku chór i orkiestra z Łądu uczestniczyły w uroczystości ingresu abpa Antoniego Baraniaka do katedry poznańskiej. Łądzka orkiestra klerycka uświetniała również uroczystości koronacyjne cudownych wizerunków Matki Bożej: w 1963 r. w Leśnej Podlaskiej; w 1965 r. w Żegocinie; w 1967 r. w Toruniu i Leśniowie; w 1970 r. w Czerwińsku nad Wisłą; w 1976 r. w Biechowie; w 1981 r. w Różanymstoku. Chór i seminaryjna orkiestra uczestniczyły także w Salezjańskim Kongresie Misyjnym w Łodzi, zorganizowanym jesienią 1975 r. z okazji 100-lecia misji salezjańskich. Nieprzerwana obecność muzyki w łądzkiej wspólnotie jest potwierdzeniem słów św. Jana Bosko: *Dom salezjański bez muzyki jest jak dusza bez ciała.*

W 1976 r. w WSD w Łądzie został opracowany śpiewnik *Radośni przed Panem*, a w nim zbiór ponad 80 pieśni i piosenek, których włoskie i hiszpańskie melodie opracował muzycznie ks. Stanisław Skopiak a polskie teksty ks. Stanisław Szmidt. Wśród zaprezentowanych w śpiewniku kompozycji znalazł się słynny utwór *Pójdź za mną* znany powszechnie jako *Barka*. Śpiewnik został wydany nakładem poligrafii Inspektoratu Towarzystwa Salezjańskiego w Krakowie, jednak z uwagi na trudności stawiane przez cenzurę PRL wydawnictwom kościelnym, publikacja ta ukazała się poza oficjalnym obiegiem, bez podania miejsca i roku wydania.

W postudze Ojcu Świętemu i młodzieży

W historii życia i działania łądzkiej wspólnoty ważnym wydarzeniem był udział alumnów Seminarium w organizacji I i II pielgrzymki papieża Jana Pawła II do Ojczyzny. Na zaproszenie przeora Jasnej Góry, podczas pobytu Ojca Świętego w klasztorze w dniach 4-6 czerwca 1979 r. i 18-20 czerwca 1983 r., grupa młodych salezjanów z Łądu pełniła wraz z oficerami Biura Ochrony Rządu służbę porządkową przy bramach i traktach komunikacyjnych jasnogórskiego klasztoru. Cenną pamiątką tej postługi pozostała wspólna fotografia łądzkich alumnów z Janem Pawłem II wykonana 20 czerwca 1983 r.

28 września 2008 r. odbył się pierwszy z cyklicznych koncertów „Muzyczny Łąd”, gromadzących w łódzkiej świątyni liczne grono wielkopolskich melomanów. Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Poznańskiej, Poznański Chór Kameralny i sześćoro solistów pod batutą Marcina Sompolińskiego zaprezentowało wówczas *Missa pro Don Giovanni* w inscenizacji Ryszarda Peryta. Na koncert złożyły się: scena finałowa II aktu opery *Don Giovanni* Wolfganga Amadeusza Mozarta oraz *Missa in D* anonimowego kompozytora tworzącego na Świętej Górze w Gostyniu.

We wrześniu 2005 r. Łądz stał się planem zdjęciowym reżyserowanego przez Andrzeja Seweryna fabularnego filmu: *Kto nigdy nie żył...* Powyżej okładka wersji DVD filmu.

Gotyckie krużganki łódzkiego klasztoru stawały się wielokrotnie przestrzenią ekspozycyjną różnorodnych wystaw. Wiele z nich prezentowało prace artystów zainspirowanych pięknem dzieł sztuki zgromadzonych w Łądzie. Na fotografii obok Andrzej Wiśniewski podczas pracy nad cyklem pasteli (5 lipca 2005).

Na fotografii poniżej jeden z łódzkich przewodników przebrany w cysterski habit oprowadza grupę turystów po wystawie fotografii z Łądu *Impresje* (czerwiec 2006).

Ciekawą inicjatywą młodych salezjanów w Łądzie (pomysłodawcą był kl. Grzegorz Jaskot) był festiwal muzyki maryjnej i sakralnej – „Maria-Song”. Był organizowany przez kilka sezonów od maja 1978 r., gromadząc młodzieżowe amatorskie zespoły muzyczne i chóry z całej Polski oraz liczne grono młodych słuchaczy.

Z wielkim rozmachem i entuzjazmem, poczynawszy od 1981 do 2006 r., odbywały się w Łądzie, Słupcy i Kawnicach „Salezjańskie Dni Młodości”, organizowane dla ministrantów i chłopców salezjańskich

oratoriów, które później otrzymały nazwę „Święta Dominika Savio”. Inicjatorami i pierwszymi organizatorami tych spotkań byli klerycy Antoni Balcerzak i Tadeusz Balicki. Uczestniczyło w nich około 600-700 chłopców z placówek salezjańskich oraz młodzi wolontariusze na różne sposoby wspomagający organizatorów. Świętowaniu, celebracjom liturgicznym i modlitwom, towarzyszyły rozgrywki sportowe, turnieje i zabawy.

W służbie kultury

Opactwo w Łądzie było przez wieki centrum kultury materialnej i duchowej, i takim pozostaje przez 90 lat pobytu w nim salezjanów. Od 2005 r. w Łądzie nad Wartą, wraz ze Starostwem Powiatowym w Słupcy, Muzeum Archeologicznym w Poznaniu, Stowarzyszeniem Naukowym Archeologów Polskich Oddział w Poznaniu, Urzędem Gminy w Łądku, Urzędem Miasta i Gminy w Zagórowie oraz Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie, jest organizowany „Ogólnopolski Festiwal Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej”. Celem festiwalu jest przybliżenie współczesnemu społeczeństwu tradycji i zwyczajów kultury słowiańskiej jednego z kluczowych ośrodków kształtowania się państwowości piastowskiej w Łądzie nad Wartą oraz wielowiekowego dziedzictwa wartości materialnych i duchowych łódzkich mnichów. Festiwal, organizowany każdego roku w jeden z czerwcowych weekendów, gromadzi zazwyczaj kilka tysięcy osób. Bogaty program poszczególnych edycji festiwalu w zasadniczych ramach jest związany z przyjętą tematyką na dany rok: *Budujemy gród i klasztor w Łądzie* (2005), *Mnisi, wojownicy i rolnicy* (2006), *Pielgrzymki i podróże* (2007), *Ludzie, las i wilki* (2008), *Miłość, damy i rycerze* (2009), *Misje, kościoły i klasztory* (2010), *Ziemia, dom i goście* (2011). Uczestnicy festiwalu mogą korzystać z bloku wykładów na dany temat, z przewodnikiem-salezjaninem zwiedzić dawny cysterski klasztor i pomodlić się w świątyni, oglądać prace średniowiecznych warsztatów rzemieślniczych, brać udział w przygotowanych spektaklach teatralnych i muzycznych, kosztować wypieków i produktów żywnościowych wyrabianych recepturą średniowieczną.

We wrześniu 2005 r. dawne opactwo w Łądzie zamieniło się w plan filmowy. Ekipa filmowców pod przewodnictwem reżysera Andrzeja Seweryna realizowała w łódzkim klasztorze zdjęcia do filmu pod tytułem: *Kto nigdy nie żył ...* Statystami w filmie byli również łódzcy salezjanie.

Gotyckie krużganki łódzkiego klasztoru stawały się wielokrotnie przestrzenią ekspozycyjną różnorodnych wystaw. W latach 80. XX w. ich organizatorem była klerycka grupa „Świadectwo i Twórczość”, o czym informuje w tej publikacji osobny artykuł.

Od 2005 r. w Łądzie nad Wartą jest organizowany „Ogólnopolski Festiwal Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej”. Celem festiwalu jest przybliżenie współczesnemu społeczeństwu tradycji i zwyczajów kultury słowiańskiej – czemu sprzyja rekonstrukcja grodu Lenda i archeologiczny festyn w parku dworskim obok klasztoru – oraz wielowiekowego dziedzictwa wartości materialnych i duchowych cysterskich mnichów. Tej idei służą specjalistyczne wykłady, prezentowane filmy, a także piknik naukowy na terenie klasztoru i w jego otoczeniu.

W 2005 i 2006 r., z inicjatywy i pod kuratelą kustosa łądzkich zabytków ks. Janusza Nowińskiego, swoje prace prezentowali w Łądzie następujący twórcy: Andrzej Masianis – *Grafika i rysunek* (lutymarzec 2005); Józef Panfil – *Malarstwo i rysunek. Motywy z architekturą sakralną* (maj-czerwiec 2005); Andrzej Wiśniewski – *Łąd-pastele* (lipiec 2005); Karolina Prymlewicka – *Sekwencje*, fotografie z warszawskich Powązek (listopad 2005); Sławomir Krajewski, Jacek Kusiński, ks. Waldemar Łachut, ks. Janusz Nowiński – *Impresje, Łąd na fotografii* (czerwiec-lipiec 2006). Od września do listopada 2007 r. na krużgankach gościła wystawa Anny Jabłońskiej i Doroty Matyaszczyk *Dziedzictwo wielkopolskich cystersów*. W maju i czerwcu 2008 r. eksponowane były fotografie Franciszka Kupczyka z cyklu *Kameduli*. W kwietniu 2009 r., w sali obok refektarza, prezentowana była wystawa ikon autorstwa diak. Rafała Szwedowicza i Andrzeja Binrowskiego. W czerwcu 2009 r. prace poznańskiego fotografa Karola Budzińskiego z cyklu *Kościoty i klasztory Wielkopolski*.

Dzięki inicjatywie Wojciecha Nentwiga – dyrektora Filharmonii Poznańskiej i Wojciecha Pluty-Plutowskiego – prezesa firmy Konimpex z Konina, od 2008 do 2010 r., w ostatnie niedziele września w świątyni łądzkiej odbywały się koncerty Filharmonii Poznańskiej, Poznańskiego Chóru Kameralnego oraz wybitnych solistów. Koncerty te gromadziły licznych miłośników muzyki poważnej. Od września 2011 r. organizatorem koncertów „Muzyczny Łąd” jest Filharmonia Poznańska i Wyższe Seminarium Duchowne w Łądzie.

Na zakończenie nie sposób nie wspomnieć o działalności koła łądzkich przewodników, które istnieje przy Wyższym Seminarium od lat 80. XX w. i służy przybywającym do Łądu turystom i pielgrzymom. Członkowie koła – alumni seminarium, oprowadzając turystów i gości po pocysterskim opactwie łądzkim, prezentują nie tylko jego historię i zabytki, ale również prowadzą – szeroko rozumianą – katechezę na temat historii Kościoła i kultury chrześcijańskiej. Rocznie zabytek łądzki odwiedza kilkanaście tysięcy osób. ■

